

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(första avdelningen i utökad sammansättning)
den 22 februari 2006 *

I mål T-34/02,

EURL Le Levant 001, Paris (Frankrike), och övriga sökande vars namn och firmor återfinns i bilagan till förevarande dom, företrädna av advokaterna P. Kirch och N. Chahid-Nourai, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av G. Rozet, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2001/882/EG av den 25 juli 2001 om ett statligt stöd som genomförts av Frankrike i form av utvecklingsstöd till kryssningsfartyget "Le Levant", som byggts av Alstom Leroux Naval och är avsett att användas i Saint-Pierre-et-Miquelon (EGT L 327, s. 37),

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(första avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka och V. Trstenjak,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Plingers,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 september 2005,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

Pons-lagen och kommissionens beslut att inte göra invändningar i enlighet med artiklarna 87 EG och 88 EG

- ¹ Det stöd som här är i fråga följer av skattelättnadsåtgärder för vissa investeringar som görs utanför Europa, vilka åtgärder ursprungligen inrättats genom den franska lagen av den 11 juli 1986 (lag nr 86-824 om rättelse av finanserna för år 1986, JORF av den 12 juli 1986, s. 8688) (nedan kallad Pons-lagen).

- 2 Den 13 augusti 1992 anmälde de franska myndigheterna dessa åtgärder till kommissionen, så att kommissionen skulle kunna uttala sig om åtgärdernas förenlighet med de bestämmelser som är tillämpliga på statligt stöd.
- 3 Genom skrivelse av den 27 januari 1993 meddelade kommissionen den franska regeringen sitt beslut att inte göra invändningar i enlighet med artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse) och artikel 93 i EG-fördraget (nu artikel 88 EG) mot de skatteåtgärder som föreskrivs i Pons-lagen.

Rådets direktiv 90/684/EEG om stöd till varvsindustrin

- 4 I rådets direktiv 90/684/EEG av den 21 december 1990 om stöd till varvsindustrin (EGT L 380, s. 27; svensk specialutgåva, område 8, volym 3, s. 3) (nedan kallat sjunde direktivet) föreskrivs särskilda bestämmelser som är tillämpliga på stöd inom denna sektor, och som utgör undantag från det allmänna förbudet i artikel 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse). Tillämpningen av de bestämmelser som förekommer i sjunde direktivet förlängdes genom rådets förordning (EG) nr 3094/95 av den 22 december 1995 (EGT L 332, s.1) och rådets förordning (EG) nr 1904/96 av den 27 september 1996 (EGT L 251, s. 5), båda om stöd till varvsindustrin.
- 5 I sjunde direktivets kapitel II, med rubriken "Driftsstöd", föreskrivs i artikel 4.1 att "[p]roduktionsstöd för ny- eller ombyggnad av fartyg kan betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden under förutsättning att det totala stödbelopp som beviljas för ett enskilt kontrakt i subventionsekvivalenter inte överstiger en gemensam maximigräns uttryckt i procent av kontraktsvärdet före stöd, nedan kallad maximigränsen".

- 6 Enligt artikel 4.7 i sjunde direktivet gäller följande:

”Maximigränsen gäller inte för stöd för ny- eller ombyggnad av fartyg när detta stöd beviljas som utvecklingsbistånd till ett utvecklingsland. Stödet kan betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden om det uppfyller de villkor som OECD:s arbetsgrupp nr 6 har fastställt på detta område i sitt avtal om tolkningen av artiklarna 6, 7 och 8 [i överenskommelsen av den 3 augusti 1981 om exportkrediter för fartyg] eller om det är i överensstämmelse med senare kompletteringar eller ändringar till ovan nämnda avtal.

Alla sådana individuella stödprojekt skall anmälas till kommissionen innan de dras igång. Kommissionen skall kontrollera den särskilda utvecklingsaspekten i samband med det planerade stödet och att stödet omfattas av det avtal som avses i första stycket.”

Bestämmelser avseende det administrativa förfarandet

- 7 Rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88] i EG-fördraget (EGT L 83, s. 1) trädde i kraft den 16 april 1999.
- 8 I artikel 1 h i denna förordning definieras intresserad part som ”en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer”.

- 9 I artikel 4.4 i förordning nr 659/1999 föreskrivs att om kommissionen efter en preliminär granskning finner att en anmäld åtgärd föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden är den skyldig att inleda ett formellt granskningsförfarande. I enlighet med artikel 26.2 i samma förordning skall "kommissionen ... i Europeiska gemenskapernas officiella tidning offentliggöra de beslut som den har fattat enligt artikel 4.4 på det eller de språk på vilket/vilka beslutet avfattats".
- 10 I enlighet med artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 gäller följande avseende det formella granskningsförfarandet:

"Beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande skall sammanfatta relevanta sak- och rättsfrågor, kommissionens preliminära bedömning beträffande den föreslagna åtgärdens karaktär av stöd skall inbegripas och tvivlen beträffande åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden skall anges. I beslutet skall den berörda medlemsstaten och andra intresserade parter uppmanas att lämna sina synpunkter inom en föreskriven tidsfrist som normalt inte skall överskrida en månad. I vederbörligen berättigade fall får kommissionen förlänga den föreskrivna tidsfristen."

- 11 I artikel 14.1 i förordning nr 659/1999, som berör återkrav av stöd, fastställs följande:

"Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd skall kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren ... Kommissionen skall inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten."

Bakgrund till tvisten samt förfarandena

Beskrivning av Le Levant-transaktionen

- 12 Såsom framgår av den beskrivning som de franska myndigheterna översänt till kommissionen inom ramen för det administrativa förfarandet bestod den ifrågavarande transaktionen (nedan kallad Le Levant-transaktionen) i att i enlighet med Pons-lagen säkerställa finansieringen och driften av kryssningsfartyget Le Levant under en period på cirka sju år, genom att fysiska personer för detta ändamål bildade enmansbolag med begränsat ansvar (EURL), som förenas i ett bolag för samägande av ett fartyg.
- 13 Investerarnas intresse av denna transaktion låg i rätten att med tillämpning av den mekanism som instiftats genom Pons-lagen från sin beskattningsbara inkomst dra av investeringskostnader och utgifter kopplade till förvärvet (räntor) och innehavet (amorteringar) liksom eventuella underskott föranledda av driften.
- 14 Den juridiska och finansiella planen för Le Levant-transaktionen har sammanfattats på följande sätt av de franska myndigheterna: Den 9 december 1996 bildade en stor fransk bank (nedan kallad banken) ett bolag för samägande av fartyget Le Levant, vilket indelades i 740 andelar, eller "fartygslotter". Förvaltningen av samägandebolaget anförtroddes Compagnie des Îles du Levant (nedan kallat CIL), enligt fullmakt med avsikt bland annat på undertecknandet av ett byggnadsavtal med varvet Alstom Leroux Naval, samt på förvaltningen av fartygets drift. Under år 1997 bildade ett antal fysiska personer var sitt enmansbolag med begränsat ansvar, till vilka banken sålde alla fartygslotter genom ett börsnoterat bolag. Under sju år hade CIL ansvar för nyttjandet, underhållet och den tekniska och kommersiella förvaltningen av fartyget gentemot samägandebolaget. I övrigt gjorde CIL sig till garant gentemot investerarna för att bruttoresultatet av nyttjandet skulle minimeras och åtog sig

att täcka eventuella förluster som visade sig vara större än beräknat. Som ersättning för sitt åtagande skulle CIL årligen uppbära bland annat provision på samägandebolagets bruttointäkter för förvaltningen av fartyget, provision på bruttobehållningen av driften — i den mån detta är ett positivt belopp — för driftsgarantin, samt ett schablonbelopp för förvaltningen av samägandebolaget.

- 15 Banken förband sig gentemot investerarna att förvärva enmansbolagens andelar före den 15 december 2003. Vidare förband sig samtliga enmansbolag att överlåta sina andelar till banken före den 29 februari 2004. Samtidigt gjorde CIL en utfästelse om att återköpa samtliga andelar från banken före den 31 januari 2004. Banken åtog sig i sin tur att överlåta andelarna till CIL före den 29 februari 2004.

Det administrativa förfarandet

- 16 I slutet av år 1998 fick kommissionen genom pressen kännedom om att kryssningsfartyget *Le Levant*, byggt i Frankrike av Alstom Leroux Naval till ett avtalat pris på 228,55 miljoner franska franc (FRF), hade finansierats med stöd av skattelättnader för investeringar i de franska utomeuropeiska territorierna.
- 17 Efter en inledande utredning, under vilken kommissionen mottog synpunkter från de franska myndigheterna, bland annat genom skrivelse av den 12 maj 1999, meddelade kommissionen genom skrivelse av den 2 december 1999 de franska myndigheterna sitt beslut att inleda ett sådant förfarande som föreskrivs i artikel 88.2 EG beträffande det statliga stöd nr C 74/99 (ex NN 65/99) som inte hade anmälts till kommissionen och som avser ett utvecklingsstöd som Frankrike beviljat Saint-Pierre-et-Miquelon (skeppsbyggnad). Beslutet offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 5 februari 2000 (EGT C 33, s. 6) (nedan kallat beslutet att inleda förfarandet). Kommissionen uppgav däri att den tvivlade på att villkoren i artikel 4.7 i sjunde direktivet hade uppfyllts beträffande utvecklingsaspekten av det

ifrågavarande projektet. I beslutet att inleda förfarandet uppmanade kommissionen dessutom intresserade parter att inkomma med sina synpunkter inom en månad från den dag då beslutet offentliggjordes.

- 18 De franska myndigheterna inkom med sina synpunkter genom skrivelser av den 12 januari och den 14 juni 2000 samt den 27 april och den 11 juni 2001. CIL inkom likaså med sina synpunkter inom ramen för det administrativa förfarandet genom skrivelser av den 18 november 1999 och den 3 mars 2000.
- 19 Genom skrivelse av den 13 juli 2001 anhöll ett av de enmansbolag som deltog i Le Levant-transaktionen, nämligen EURL Le Levant 114, om att kommissionen närmare skulle redogöra för sin uppfattning om vilka som var att anse som mottagare av det undersökta stödet. Enmansbolaget anhöll bland annat om att kommissionen skulle bekräfta att det inte var berörd part i det pågående administrativa förfarandet.
- 20 Då EURL Le Levant 114 inte erhöll något svar från kommissionen upprepade det sin anhållan genom skrivelse av den 19 juli 2001. I denna skrivelse angav enmansbolaget likaså att det fått information om att kommissionen hade för avsikt att granska akten den 25 juli 2001 och anhöll om att kommissionen skulle bevilja enmansbolaget en rimlig tidsfrist för att inkomma med sina synpunkter på förfarandet. Enmansbolaget framförde ett antal skäl till stöd för sin anhållan, i vilken det hänvisade till sista meningen i artikel 6.1 i förordning nr 659/1999, och gjorde bland annat gällande att det haft anledning att anse att det inte berördes av nämnda förfarande med hänsyn till de uppgifter som meddelades genom beslutet att inleda förfarandet.
- 21 Genom skrivelse av den 24 juli 2001 svarade kommissionen på de två skrivelser som inkommit från EURL Le Levant 114 genom att endast uppge att den föreskrivna tidsfristen för de intresserade parterna att inkomma med synpunkter hade löpt ut sedan länge.

Det omtvistade beslutet

- 22 Den 25 juli 2001 antog kommissionen beslut 2001/882/EG om ett statligt stöd som genomförts av Frankrike i form av utvecklingsstöd till kryssningsfartyget *Le Levant*, som byggts av Alstom Leroux Naval och är avsett att användas i Saint-Pierre-et-Miquelon (nedan kallat det omtvistade beslutet). Detta beslut offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 12 december 2001 (EGT L 327, s. 37).
- 23 Av det omtvistade beslutet framgår att stödet beviljades år 1996 i samband med att en grupp privata investerare tillsammans förvärvade kryssningsfartyget *Le Levant* inom ramen för ett samägarande som bildats på bankens initiativ. Fartyget hyrdes därefter ut till CIL, som är ett dotterbolag till ett franskt företag registrerat på det franska utomeuropeiska territoriet Wallis-et-Futuna. Investerarna fick rätt att dra av investeringskostnaderna från sina beskattningsbara inkomster i enlighet med den skatteordning som föreskrivs i Pons-lagen och som godkändes av kommissionen år 1992. Dessa skattelättnader gav CIL möjlighet att använda fartyget på förmånliga villkor (skälen 5 och 6). Det stöd som dessa skattelättnader innebar uppgick till 78 miljoner FRF (11,9 miljoner euro) (skäl 7). Investerarna fick rätt och skyldighet att återförsälja sina andelar efter fem år, det vill säga i början av 2004. CIL fick också rätt och skyldighet att köpa dessa andelar till ett pris som innebar att värdet av stödet överfördes. Stödet hade beviljats på villkor att CIL skulle använda fartyget under minst fem år, framför allt med avgång från och ankomst till Saint Pierre-et-Miquelon, under 160 dagar per år (skäl 5).
- 24 I det omtvistade beslutet bedöms det aktuella stödet mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 4.7 i sjunde direktivet, "eftersom det rör sig om ett stöd till skeppsbyggnad som år 1996 beviljades som utvecklingsstöd inom ramen för en stödordning (Pons-lagen) som godkändes 1992" (skäl 16).

- 25 Enligt beslutet framgår det av denna bedömning att Le Levant-transaktionen uppfyller de kriterier för utvecklingsstöd som fastställts av OECD, och som lagts fram av kommissionen i en skrivelse till medlemsstaterna av den 3 januari 1989 (skälen 18, 19 och 21).
- 26 I domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-400/92, Tyskland mot kommissionen (REG 1994, s. I-4701), slogs det emellertid fast att kommissionen är skyldig att separat granska inslaget av utveckling och bekräfta att OECD-kriterierna respekteras. I enlighet med denna princip bedömdes Le Levant-transaktionen i det omtvistade beslutet inte innehålla något egentligt inslag av utveckling i den mening som avses i ovannämnda rättspraxis, med beaktande av bristerna i beräkningarna av de ekonomiska och sociala effekterna för Saint-Pierre-et-Miquelon (skälen 20, 22–33).
- 27 Följaktligen föreskrivs i artikel 1 i det omtvistade beslutet att "[d]et statliga stöd som genomförts av Frankrike i form av skattelättnader och som utvecklingsstöd till kryssningsfartyget Le Levant ... [inte] kan ... anses som ett utvecklingsstöd i den betydelse som avses i artikel 4.7 i [sjunde direktivet] ... och är därmed oförenligt med den gemensamma marknaden".
- 28 Vid det skede då det fastställdes vilka det olagliga stödet skulle återkrävas ifrån, nämner kommissionen i tur och ordning situationen för investerarna, för användaren av fartyget (CIL) och för varvet.
- 29 Enligt det omtvistade beslutet är de främsta stödmottagarna de investerare som dragit fördel av skattelättnaderna (skäl 35). Kommissionen tar därmed fasta på de argument som framförs av de franska myndigheterna, av vilka framgår att investerarna har fått fördelar i form av skattelättnaderna och att de är samägare av fartyget (skäl 36). Alltså "råder det inget tvivel om att det är investerarna, som direkta stödmottagare och nuvarande ägare av fartyget, som skall återbetala stödet" (skäl 39).

- 30 Vad beträffar användaren av fartyget (CIL) noterar kommissionen i det omtvistade beslutet att investerarna fortsätter att dra fördel av skattelättnaderna fram till dess att fartyget säljs till CIL, det vill säga till början av år 2004, och att enligt tillgängliga uppgifter skall stödet överföras till användaren CIL. CIL skulle alltså utgöra den huvudsakliga stödmottagaren när väl fartyget sålts till detta bolag till ett förmanligt pris (skäl 36). I det omtvistade beslutet påpekas likaså att "om fartyget hade sålts till CIL till ett pris som låg under marknadspriset och värdet av stödet på så sätt hade överförts till detta företag, skulle CIL ha varit skyldigt att återbetala stödet" samt att "[m]ed hänsyn till att överföringen inte skall ske förrän i mitten av år 2003 kan användaren CIL i detta skede inte anses som ansvarigt för återbetalning av stödet" (skäl 40).
- 31 Avseende varvet påpekar kommissionen i det omtvistade beslutet att detta är en indirekt stödmottagare i den mån som stödet har givit varvet en beställning som det annars inte hade kunnat få (skäl 37). Kommissionen anser likväl att stödet inte skall återkrävas från varvet eftersom varvet inte kan hållas ansvarigt för driften av fartyget efter leveransen och eftersom de bestämmelser som är tillämpliga i det förevarande fallet inte omfattar varvet (skäl 41).
- 32 Av detta följer att kommissionen i artikel 2 i det omtvistade beslutet begär att Republiken Frankrike "skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att upphäva stödet och från investerarna, som är de direkta mottagarna av stödet och de nuvarande ägarna av kryssningsfartyget, återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats till stödmottagarna".

Domstolsförfarandena

- 33 Den 8 oktober 2001 väckte Frankrike talan vid domstolen om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet och bestred därvid kommissionens bedömning att det omtvistade stödet inte utgjorde ett utvecklingsstöd.

- 34 Den 20 februari 2002 väckte EURL Le Levant 001 och övriga sökande, fysiska och juridiska personer, vars namn och firmor förekommer i bilagan nedan, talan vid förstainstansrätten.
- 35 Genom en separat handling som inkom den 23 april 2002 yrkade B och 225 andra sökande interimistiskt att förstainstansrätten skulle förordna om uppskov med verkställigheten av det omtvistade beslutet till dess att talan om ogiltigförklaring avgjorts i sak, samt förordna om uppskov med verkställigheten av det omtvistade beslutet till dess att förstainstansrätten avgjort ansökan om uppskov.
- 36 Genom beslut av förstainstansrättens ordförande den 25 juni 2002 i mål T-34/02 R, B mot kommissionen (REG 2002, s. II-2803), avslogs ansökan om interimistiska åtgärder.
- 37 Genom beslut av ordföranden för förstainstansrättens femte avdelning i utökad sammansättning den 30 april 2002, vilandeförklarades mål T-34/02 till dess att domstolen slutligt avgjort mål C-394/01.
- 38 Genom dom av den 3 oktober 2002 i mål C-394/01, Frankrike mot kommissionen (REG 2002, s. I-8245), ogillade domstolen talan och påpekade att de argument som Republiken Frankrike lagt fram mot kommissionens bedömningar avseende effekterna på sysselsättningen och ekonomin saknade grund eller att de inte lagts fram av denna medlemsstat inom ramen för det administrativa förfarandet. Till följd av denna dom har det förevarande målet återupptagits.
- 39 Såsom processledningsåtgärder anmodade förstainstansrätten den 22 oktober 2004 parterna att uttala sig avseende två frågor. Sökandena svarade genom skrivelse av den 19 november 2004 och kommissionen genom skrivelse av den 18 november 2004.

- 40 Med sin första fråga begärde förstainstansrätten att parterna skulle meddela huruvida försäljningen av kryssningsfartyget till CIL kommit till stånd och, om detta skett, till vilket pris samt om priset medgett att värdet av stödet överförts.
- 41 Sökandena svarade att försäljningen av kryssningsfartyget Le Levant till CIL kommit till stånd den 2 januari 2004. Denna dag köpte CIL de 738 andelar som företaget ännu inte ägde för ett belopp av 17 731 821 euro. Enligt sökandena fastställdes detta belopp, i enlighet med avsiktsförklaringen att köpa och sälja fartyget som ingicks i inledningsskedet av transaktionen, och motsvarar ungefär 50 procent av ursprungsvärdet av samägandebolagets andelar — vilka hade köpts för ett sammanlagt belopp av 35 789 508 euro. Från och med den 2 januari 2004 blev således CIL ensamt ägare till de 740 andelar som utgjorde det i det omtvistade beslutet granskade samägandet av kryssningsfartyget Le Levant, och samägandebolaget upplöstes.
- 42 Kommissionen uppgav för sin del att den inte innehade någon information om försäljningspriset och huruvida priset medgett överföring av värdet av stödet.
- 43 Med sin andra fråga begärde förstainstansrätten att parterna, för det fall att investerarna inte längre var de aktuella ägarna till kryssningsfartyget Le Levant och att försäljningspriset för kryssningsfartyget hade inneburit att värdet av stödet överförts till CIL, skulle uppge huruvida det aktuella stödet kunde återkrävas av investerarna.
- 44 Sökandena angav i sitt svar att de bedömde att det aktuella stödet inte kunde återkrävas av dem eftersom CIL sedan den 2 januari 2004 var ägare till fartyget Le Levant. Sökandena uppgav också att CIL var den egentliga mottagaren av det här ifrågavarande stödet eftersom det var detta företag, i egenskap av ägare till fartyget och såsom verksamt på marknaden, som hade åtnjutit ekonomiska fördelar som inte motsvarade normala marknadsförhållanden på grund av de franska myndigheternas

inblandning. Följaktligen ställde sökandena sig frågan om det fortfarande förelåg något föremål för artikel 2 i det omtvistade beslutet, enligt vilken Frankrike skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att återkräva stödet från investerarna. De påpekade att det i skälen 36 och 40 i det omtvistade beslutet antyds att artikel 2 förlorar sitt föremål från den dag då värdet av stödet överförs till CIL, som är fartygets användare. Sökandena uppgav härvid att de vidhåller sin talan om ogiltigförklaring, och att förstainstansrätten i vart fall kan konstatera att det aktuella stödet inte kan återkrävas av de privata investerarna med tillämpning av det omtvistade beslutet, oavsett grunderna för talan om ogiltigförklaring.

- 45 Kommissionen gjorde gällande att förstainstansrättens andra fråga saknar relevans för det förevarande målet som avser det omtvistade beslutets lagenlighet och som alltså skall prövas på grundval endast av de uppgifter som kommissionen hade tillgång till i samband med det administrativa förfarandet. Förstainstansrättens andra fråga avser egentligen verkställandet av det omtvistade beslutet. Den berörda medlemsstaten är därvid skyldig att som ett led i samarbetet mellan kommissionen och medlemsstaten meddela kommissionen alla eventuella frågor eller svårigheter som kan uppstå vid verkställandet.
- 46 Den 16 december 2004 inbjöd förstainstansrätten parterna att delta i ett informellt möte med ordföranden för första avdelningen i utökad sammansättning och med den domare som är referent i målet. Detta möte hölls den 24 januari 2005.
- 47 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (första avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet, och som åtgärder för processledning anmodades sökandena och kommissionen att inkomma med vissa handlingar.
- 48 Genom skrivelse av den 9 augusti 2005 inkom sökandena med de handlingar som förstainstansrätten begärt, och genom skrivelse av den 28 juli 2005 inkom kommissionen med likaså begärda handlingar.

49 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 27 september 2005.

Parternas yrkanden

50 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

- i första hand ogiltigförklara det omtvistade beslutet,
- i andra hand fastställa att det aktuella stödet inte kan återkrävas av de privata investerarna på grundval av artikel 2 i det omtvistade beslutet, och
- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

51 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

- ogilla talan, och
- förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna, inberäknat den del som hänför sig till det interimistiska förfarandet.

Rättslig bedömning

Huruvida talan kan tas upp till sakprövning beträffande vissa sökande

1. De fullmakter som utställts för att företräda vissa enmansbolag

— Parternas argument

52 Kommissionen har påpekat att sökandenas advokat i det förevarande målet agerar i enlighet med de fullmakter som utställts till vederbörande, å ena sidan av förvaltaren av de olika sökande enmansbolagen, och å andra sidan av ägarna till vart och ett av enmansbolagen. Kommissionen har i detta sammanhang gjort gällande att de fullmakter som utställts till advokaten av förvaltaren för de olika enmansbolagen "undertecknats" genom att de försetts med en stämpel och att de inte daterats. Dessutom har kommissionen noterat att de fullmakter som utställts av ägarna till tio av enmansbolagen, nämligen EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 och Le Levant 273, inte daterats. Kommissionen har likaså framhållit att det inte har utställts någon fullmakt till advokaten av ägarna till åtta av enmansbolagen, nämligen EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 och Le Levant 269. Kommissionen har överlämnat bedömningen av dessa fullmakters giltighet till förstainstansrätten.

53 Sökandena har gjort gällande att det i artikel 44 i förstainstansrättens rättegångsregler endast krävs bevis på att advokatens rättegångsfullmakt har utställts av någon därtill behörig person, utan att några särskilda formkrav föreskrivs däri. Kommissionen har i det förevarande fallet emellertid inte bestritt att förvaltaren av enmansbolagen har full behörighet att föra talan för det företag som han förvaltar och i dess namn. Sökandena har dessutom påpekat att för det fall förstainstansrätten finner det nödvändigt, kan rätten alltid anmoda sökandena att rätta sin ansökan i enlighet med artikel 44.6 i rättegångsreglerna.

— Förstainstansrättens bedömning

54 Av artikel 44.5 i rättegångsreglerna följer:

”En ansökan av en privaträttslig juridisk person skall åtföljas av

a) stiftelseurkund, bolagsordning, stadgar eller annan motsvarande handling, nyligen utfärdat utdrag ur bolagsregister, handelsregister, föreningsregister eller motsvarande register eller annat bevis för dess rättsliga existens,

b) bevis för att advokatens fullmakt har utställts av någon därtill behörig person.”

55 Beträffande den omständigheten att de fullmakter som utställs till advokaten av de olika enmansbolagens förvaltare inte daterats, påpekar förstainstansrätten för det första att fullmakterna nödvändigtvis upprättats innan ansökan gavs in, eftersom de utgör en av bilagorna till ansökan. Att dessa fullmakter inte daterats medför alltså inte att enmansbolagens talan inte kan prövas. Detsamma gäller kommissionens argument att datum saknas beträffande de fullmakter som utställts till advokaten av ägarna till följande tio enmansbolag: EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 och Le Levant 273.

56 Beträffande den omständigheten att de fullmakter som utställs till advokaten av de olika enmansbolagens förvaltare har undertecknats genom att de försetts med stämpel återgivande förvaltarens namnteckning, namn och ställning, påpekar förstainstansrätten för det andra att samtliga enmansbolag har en och samma

förvaltare och därför har denne föredragit att uttrycka sitt samtycke genom att förse fullmakterna med stämpel, framför att underteckna dem alla för hand. Den omständigheten att fullmakterna undertecknats genom att de försetts med stämpel medför alltså inte att enmansbolagens talan inte kan prövas, om inga andra faktorer föreligger som medför att förvaltarens samtycke bör ifrågasättas.

57 Beträffande den omständigheten att det inte har utställts någon fullmakt till advokaten av ägarna till åtta av enmansbolagen, nämligen EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 och Le Levant 269, slår förstainstansrätten endast fast att den fullmakt som utställts av förvaltaren är tillräcklig för att tillåta advokaten att representera dessa företag, och detta särskilt som kommissionen i sina yttranden inte ifrågasätter förvaltarens behörighet, utan endast vissa formella aspekter av fullmakterna, nämligen avsaknaden av datum och bruket av en stämpel.

58 Av detta följer att inget av kommissionens argument föranleder förstainstansrätten att avvisa den talan som väckts av de olika enmansbolagen.

2. De fullmakter som utställts av vissa fysiska personer i eget namn

— Parternas argument

59 Kommissionen har gjort gällande att de fullmakter som utställts av fyra av de 256 fysiska personer som väckt talan inte innehåller datum och ort för deras undertecknande. Kommissionen överlämnar till förstainstansrätten att bedöma dessa fullmakters giltighet.

- 60 Sökandena har gjort gällande att det av rättegångsreglerna inte framgår att inlämningen av advokatens fullmakt utgör en förutsättning för att ansökan skall kunna tas upp till sakprövning. Det är nämligen tillräckligt att den befullmäktigade advokaten styrker sin behörighet och han är endast tvungen att förete en fullmaktshandling om det ifrågasätts att en sådan över huvud taget existerar (domstolens dom av den 16 februari 1965 i mål 14/64, Barge mot Höga myndigheten, REG 1965, s. 69, och förstainstansrättens dom av den 26 september 1990 i mål T-139/89, Virgili-Schettini mot parlamentet, REG 1990, s. II-535).

— Förstainstansrättens bedömning

- 61 Investerarna är privatpersoner som i det förevarande målet för talan i dubbla egenskaper. Den första egenskapen är den som ensam bolagsman i ett av de sökande enmansbolagen. Det är i denna egenskap som investerarna har inkommit med de fullmakter som bedömts ovan och som befullmäktigar advokaten att representera dessa enmansbolag vid förstainstansrätten. Investerarna agerar likaså i egenskap av fysiska personer, och de har i denna egenskap givit advokaten fullmakt att representera dem i det förevarande målet.

- 62 Enligt artikel 44.3 i rättegångsreglerna gäller följande:

”En advokat som biträder eller företräder en part skall till kansliet inge ett intyg, av vilket framgår att han är auktoriserad som advokat i en medlemsstat eller en annan stat som är part i EES-avtalet.”

- 63 Det framgår av denna bestämmelse att advokaten inte behöver visa en formellt riktig fullmaktshandling för att väcka talan, förutom om fullmakten ifrågasätts (domen i det ovannämnda målet Barge mot Höga myndigheten, punkt 78).

- 64 Enligt rättegångsreglerna kan alltså fysiska personer representeras av en advokat utan att advokaten måste förete någon fullmakt, trots att detta är fallet för en juridisk person. Det är i princip tillräckligt att advokaten lägger fram en legitimationshandling som intygar att vederbörande är medlem i advokatsamfundet i någon medlemsstat. Detta formkrav är tillräckligt och så har man gått till väga i det förevarande fallet.
- 65 Föremålet för kommissionens yttranden är i vart fall att de fullmakter som fyra av de 256 fysiska personer som väckt talan inkommit med saknar uppgift om datum eller ort för deras undertecknande. Dessa fullmakter har dock upprättats innan ansökan gavs in, eftersom de utgör en bilaga till ansökan, och frågan om var de undertecknats saknar betydelse i det förevarande målet. Följaktligen medför inte avsaknaden av datum och ort hos dessa handlingar att ansökan måste rättas.
- 66 Av det ovan sagda följer att inget av de argument som kommissionen anfört föranleder förstainstansrätten att avvisa den talan som väckts av de sökande som är fysiska personer.
- 67 Följaktligen godtar inte förstainstansrätten kommissionens invändning om rättegångshinder.

Prövning i sak

- 68 Sökandena har åberopat elva grunder till stöd för sin talan. Den första grunden avser kommissionens bristande behörighet och åsidosättande av artiklarna 3.1 g EG, 5 EG, 87 EG och 211 EG liksom åsidosättande av artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen). Den andra grunden

avser åsidosättande av de processrättsliga skyddsregler som föreskrivs i artikel 88.2 EG, i artikel 6 i förordning nr 659/1999 och artikel 6 i Europakonventionen. Den tredje grunden avser åsidosättande av artikel 87.1 EG. Den fjärde grunden avser åsidosättande av artikel 4.7 i sjunde direktivet. Den femte grunden avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar. Den sjätte grunden avser åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. Den sjunde grunden avser åsidosättande av artikel 14 i förordning nr 659/1999. Den åttonde grunden avser förekomsten av materiellt oriktiga uppgifter om de faktiska omständigheterna och uppenbart oriktig bedömning av sakomständigheterna. Den nionde grunden avser åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Den tionde grunden avser åsidosättande av artikel 153.2 EG. Den elfte grunden avser åsidosättande av kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse (EGT L 10, s. 30).

- ⁶⁹ Förstainstansrätten finner det lämpligt att först av allt pröva den andra grunden innan den prövar de argument som utvecklas i den tredje och den nionde grunden.

1. Den andra grunden

— Parternas argument

- ⁷⁰ Sökandena har anmärkt på att kommissionen åsidosatt rätten att yttra sig i artikel 88.2 EG och i artikel 6 i förordning nr 659/1999, avseende tillämpningen av artikel 88.2 EG, liksom de principer som uttrycks i artikel 6 i Europakonventionen. De har gjort gällande att de i det omtvistade beslutet klandras genom att de utpekas som direkta mottagare av det olagliga statliga stödet, och hålls ansvariga för återbetalningen av beloppet. De har därvid gjort gällande att de inte vid något tillfälle på ett lämpligt sätt uppmanats eller getts tillfälle att yttra sig härvidlag.

71 Sökandena har för det första gjort gällande att de inte på grundval av beslutet att inleda förfarandet kunde tro att de skulle kunna anses som stödmottagare, eftersom det av beslutet framgick att stödet hade beviljats till förmån för skeppsvarvet eller för CIL, som är fartygets användare. Eftersom kommissionen ändrade sin bedömning av vilka som var stödmottagare efter offentliggörandet av beslutet att inleda förfarandet, borde kommissionen ha offentliggjort ett nytt beslut att inleda förfarandet, beviljat sökandena en tidsfrist för att yttra sig, eller vidta alla lämpliga åtgärder för att fästa sökandenas uppmärksamhet på att de, till skillnad från tidigare, skulle komma att betraktas som stödmottagare i det slutliga beslutet — vilket skiljde sig avsevärt från hur de betraktats i beslutet att inleda förfarandet. Sökandenas synpunkter härvidlag var än mer nödvändiga eftersom det omtvistade beslutet ändrade kommissionens tidigare praxis avseende begreppet ”företag som tar emot det beviljade stödet” genom att tillämpa detta begrepp på privata investerare vars syfte i sammanhanget var att göra en finansiell placering, eftersom det i detta beslut inte har beaktats att kommissionen tidigare lämnat samtycke till Pons-lagen och eftersom kommissionen inte heller beaktat att de franska myndigheterna inte meddelat sökandena, som betraktats som stödmottagare, beslutet att inleda förfarandet — vilket de anmodats att göra i samma beslut.

72 Kommissionen har betonat att det av rättspraxis framgår att det enligt artikel 88.2 EG inte krävs att enskilda personer informeras personligen, utan endast att alla som kan komma att beröras underrättas om att ett förfarande har inletts samt att de har möjlighet att framföra sina synpunkter på detta. Under dessa omständigheter är offentliggörande av ett meddelande i Europeiska gemenskapernas officiella tidning ett lämpligt och tillräckligt medel för att informera alla berörda parter om att ett formellt granskningsförfarande inletts (domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 7, s. 685, och förstainstansrättens dom av den 21 januari 1999 i de förenade målen T-129/95, T-2/96 och T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke och Lech-Stahlwerke mot kommissionen, REG 1999, s. II-17, punkt 232). I det förevarande fallet uppfyller beslutet att inleda förfarandet, som offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 5 februari 2000, dessa krav, eftersom allmän information om de väsentliga delarna av stödprojektet och de punkter i akten som kommissionen hyste tvivel om däri framgick för alla intresserade.

73 Kommissionen har dessutom gjort gällande att även om sökandena slutit sig till att de inte utgjorde stödmottagare, har de inte grund för att påstå att de inte berördes av nämnda förfarande, eftersom det av rättspraxis framgår att berörda parter i den mening som avses i artikel 88.2 EG inte endast är det eller de företag som drar fördel av ett stöd, utan även personer, företag eller sammanslutningar, vars intressen eventuellt skadas av att ett stöd beviljas, det vill säga särskilt konkurrerande företag (domen i det ovannämnda målet Intermills mot kommissionen, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 21 mars 2001 i mål T-69/96, Hamburger Hafen und Lagerhaus m.fl. mot kommissionen, REG 2001, s. II-1037, punkt 40).

74 Som svar på sökandenas argument att kommissionen har ändrat sin bedömning av vilka som var stödmottagare efter det att beslutet att inleda förfarandet offentliggjorts, vilket borde ha medfört offentliggörande av ett nytt beslut att inleda förfarandet för att iaktta processrättsliga regler till skydd för sökandenas intressen, har kommissionen gjort gällande att dess anmärkningar mot Republiken Frankrike inte har ändrats i och med det formella granskningsförfarandet. Sålunda kommer kommissionens tvivel angående stödets förenlighet med sjunde direktivet till uttryck i beslutet att inleda förfarandet. I det slutliga beslutet bedöms stödet i förhållande till villkoren i artikel 4.7 i detta direktiv vara oförenligt med den gemensamma marknaden.

75 Vidare har sökandena gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 6.1 tredje meningen i förordning nr 659/1999 genom att inte bevilja den förlängning av den tidsfrist på en månad för inkommande med sina synpunkter som EURL Le Levant 114 begärt i sin skrivelse av den 19 juli 2001. Med beaktande av att investerarna på goda grunder kunde anse att de inte berördes av beslutet att inleda förfarandet och av att kommissionen i ärenden om statligt stöd inte är skyldig att utfärda något beslut inom en viss tidsfrist, är emellertid denna begäran vederbörligen berättigad.

- 76 Kommissionen har påpekat att det av EURL Le Levant 114:s skrivelse av den 13 juli 2001 framgår att detta företag sent omsider hade fått kännedom om beslutet att inleda förfarandet, som offentliggjorts den 5 februari 2000. Denna sena upptäckt kom även övriga EURL Le Levant-bolag till del, eftersom de alla som förvaltare har en person som är anställd på banken, och eftersom det är förvaltaren för EURL Le Levant 114 som givit detta företags styrelse behörighet att intervensera vid kommissionen under det administrativa förfarandet. Det som föranledde EURL Le Levant 114 att inte agera i det förfarande som ledde till att det omtvistade beslutet fattades, har således inte samband med innehållet i beslutet att inleda förfarandet, utan endast med att detta företag på ett alltför sent stadium fick kännedom om beslutet att inleda förfarandet och om förekomsten av ett formellt granskningsförfarande. Sökandena kan alltså inte med framgång göra gällande att innehållet i beslutet att inleda förfarandet föranlett dem att tro att de inte berördes av förfarandet och inte heller att de processrättsliga skyddsregler som de omfattas av därmed skulle ha åsidosatts. Kommissionen har dessutom påpekat att den helt normala tidsfristen om en månad från det att beslutet att inleda förfarandet offentliggjordes överskridits med god marginal, vilket kommissionen meddelat i skrivelsen av den 24 juli 2001 som svar på EURL Le Levant 114:s två skrivelser.

— Förstainstansrättens bedömning

- 77 I artikel 88.2 första stycket EG föreskrivs följande:

”Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en stat eller med statliga medel inte är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87, eller att sådant stöd missbrukas, skall den besluta om att staten i fråga skall upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.”

- 78 Det framgår av denna bestämmelse att kommissionen skall ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig innan den slår fast att ett statligt stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden.
- 79 Omfånget för denna skyldighet bestäms i artikel 1 h i förordning nr 659/1999 där "intresserad part" definieras enligt följande: "en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer".
- 80 Om det formella granskningsförfarandet, såsom i det förevarande fallet, avser ett olagligt statligt stöd som verkställts, blir det viktigt att bestämma vem som är att betrakta som mottagare av stödet. I artikel 14.1 i förordning nr 659/1999 föreskrivs nämligen att vid ett "negativt beslut", enligt vilket det fastställs att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, skall kommissionen "besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren".
- 81 Följaktligen borde sökandena i det förevarande fallet, det vill säga de investerare som beviljats att dra av investeringskostnader från sina beskattningsbara inkomster, ha getts tillfälle att yttra sig inom ramen för det administrativa förfarandet, eftersom de i det omtvistade beslutet utpekats som direkta stödmottagare (skäl 35) och eftersom det rör sig om "berörda parter" i enlighet med den ovannämnda definitionen.
- 82 Avgörandet av vem som är stödmottagare utgör ofrånkomligen en "relevant sak- och rättsfråga" i den mening som avses i första meningen i artikel 6.1 i förordning

nr 659/1999, som enligt denna bestämmelse bör läggas fram i beslutet att inleda förfarandet, om det är möjligt på detta stadium i förfarandet, eftersom det är på grundval av denna bedömning som kommissionen kan komma att fatta beslut att stödet skall återkrävas.

83 Utan att ha blivit informerad om sin egenskap av mottagare av det omtvistade stödet, vare sig i beslutet att inleda förfarandet eller på ett senare stadium i det formella granskningsförfarande som föregår det slutliga beslutet att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, kan en berörd part av detta slag nämligen inte anses på ett lämpligt sätt ha getts tillfälle att yttra sig, eftersom parten inte utpekas som mottagare av det stöd som skall återkrävas och därför på goda grunder kan tro att det inte är nödvändigt att yttra sig.

84 Förstainstansrätten finner därför att det beslut att inleda förfarandet som offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas officiella tidning den 5 februari 2000 skall prövas först för att söka klarhet i huruvida mottagarna av det stöd som skall återkrävas verkligen kan anses ha getts tillfälle att yttra sig inom ramen för det administrativa förfarandet.

85 Kommissionen uppger i detta beslut att den finner det oklart huruvida villkoren i artikel 4.7 i sjunde direktivet hade iakttagits. Den anmodade likaså berörda parter att inkomma med synpunkter inom en tidsfrist på en månad från den dag då beslutet offentliggjordes. Förstainstansrätten konstaterar emellertid att kommissionen inte någonstans i beslutet att inleda förfarandet angivit att investerarna eventuellt kunde betraktas som stödmottagare. Av beslutet följer tvärtom att det är CIL som anses vara stödmottagare, eftersom det var det företaget som använde fartyget och var dess slutliga ägare.

86 Vad sålunda de privata investerarna beträffar, framgår följande av tredje stycket i den del som rubricerats "Sammanfattning" i beslutet att inleda förfarandet:

"Fartyget ... finansierades av privata investerare som därefter hyrde ut det till CIL. Investerarna fick dra av investeringskostnaderna från sina beskattningsbara inkomster enligt en skatteordning som godkänts av kommissionen ... "

87 Vad beträffar CIL framgår däremot på samma ställe följande:

"Skattelättnaderna beräknades ha en stödnivå netto motsvarande 34% och gjorde det möjligt för CIL att hyra fartyget till ett mycket lågt pris. CIL är ansvarigt för driften av fartyget (och blev dess slutlige ägare)... CIL har förbundit sig att driva fartyget i minst fem år framför allt till och från Saint-Pierre-et-Miquelon. Dessutom har CIL förbundit sig att efter fem år köpa fartyget från investerarna."

88 Investerarna kunde således på goda grunder tro att de inte avsågs i beslutet att inleda förfarandet, eftersom det av beslutet framgår att den skatteordning med stöd av vilken de tilläts dra av investeringskostnaderna från sina beskattningsbara inkomster — Pons-lagen — hade godkänts av kommissionen.

89 Av de diskussioner som förekom mellan de franska myndigheterna och kommissionen inom ramen för det preliminära granskningsförfarandet framgår

dessutom att den ende stödmottagare som nämns i detta stadium var CIL — redaren som använde fartyget — och inte de privata investerarna (se de franska myndigheternas skrivelse till kommissionen av den 12 maj 1999). Det är för övrigt därför som CIL — och inte de privata investerarna — kunde delta i det administrativa förfarandet (se det omtvistade beslutet, skälen 10 och 11).

90 Det ursprungliga utpekandet av CIL som den påstådda stödmottagaren stöds för övrigt av att begreppet stödmottagare i beslutet att inleda förfarandet förekommer i singularis och inte i pluralis, såsom i det omtvistade beslutet. Sålunda begärde kommissionen i beslutet att inleda förfarandet (näst sista stycket i den del som rubricerats "Skrivelsen") att de franska myndigheterna utan dröjsmål skulle översända en kopia på beslutet till "stödmottagaren".

91 Följaktligen måste det slås fast att eftersom de privata investerarna inte utpekats som stödmottagare i beslutet att inleda förfarandet, har de på detta stadium inte getts "tillfälle att yttra sig" i enlighet med artikel 88.2 EG och inte heller uppmanats "att lämna sina synpunkter inom en föreskriven tidsfrist" i den mening som avses i artikel 6.1 i förordning nr 659/1999.

92 Mot denna bakgrund skall förstainstansrätten pröva kommissionens svar på EURL Le Levant 114:s ansökan, genom skrivelse av den 19 juli 2001, om förlängning av den tidsfrist om en månad som beviljats intresserade parter för att lämna sina synpunkter på beslutet att inleda förfarandet. I de två sista meningarna i artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 föreskrivs nämligen att "[i] vederbörligen berättigade fall får kommissionen förlänga den föreskrivna tidsfristen [som normalt inte skall överskrida en månad [inom vilken] intresserade parter uppmanas att lämna sina synpunkter]".

- 93 Genom skrivelse av den 24 juli 2001 svarade kommissionen emellertid på EURL Le Levant 114:s skrivelse genom att slå fast att den tidsfrist om en månad från dagen för offentliggörande av beslutet att inleda förfarandet som föreskrivits för intresserade parter att lämna sina synpunkter "hade löpt ut sedan länge". Kommissionen tog dock inte ställning till EURL Le Levant 114:s ansökan om förlängning av denna tidsfrist. Denna underlåtenhet är än mer diskutabel eftersom de privata investerarna inte utpekades såsom mottagare från vilka stödet skulle återkrävas i beslutet att inleda förfarandet. Beslutet inbjuder tvärtom till att tro att det var CIL som var att betrakta som stödmottagare, eftersom detta bolag utpekades som användare och slutlig ägare av fartyget.
- 94 Genom att inte bevilja ansökan om förlängning av tidsfristen, utan att ens motivera varför ansökan av den 19 juli 2001 inte var "vederbörligen berättigad", har kommissionen inte gett EURL Le Levant 114 tillfälle att yttra sig över beslutet att inleda förfarandet. Kommissionen har följaktligen åsidosatt artikel 6.1 tredje meningen i förordning nr 659/1999.
- 95 Om sökandena eller EURL Le Levant 114 i stället hade getts tillfälle att inom ramen för det formella granskningsförfarandet lämna sina synpunkter på att de utpekats som de mottagare från vilka stödet skulle återkrävas, är det inte uteslutet att förfarandet hade kunnat få ett annat resultat, bland annat vad beträffar bedömningen av stödets oförenlighet med den gemensamma marknaden, i enlighet med det kriterier som fastställs i artikel 87.1 EG.
- 96 Kommissionen kan inte heller förskansa sig bakom en formalistisk tolkning av sina skyldigheter beträffande statligt stöd, eftersom det här är viktigt att en enskild, gentemot vilken kommissionen förbereder ett beslut där den enskilde utpekades som

mottagare av ett olagligt stöd och som den från vilken stödet skall återkrävas, har möjlighet att göra sina synpunkter gällande före det att beslutet fattas.

97 I det förevarande fallet har emellertid det omtvistade beslutet fattats utan att denna möjlighet erbjudits de privata investerarna. Genom att inte låta EURL Le Levant 114 yttra sig och genom att i beslutet att inleda förfarandet inte utpeka investerarna som mottagare från vilka det eventuellt olagliga stödet skulle kunna komma att återkrävas, har kommissionen åsidosatt en allmän gemenskapsrättslig princip. Enligt denna princip krävs att alla mot vilka ett betungande beslut kan komma att meddelas ges tillfälle att på ett lämpligt sätt framföra sina synpunkter avseende de omständigheter som kommissionen lägger vederbörande till last och som ligger till grund för det omtvistade beslutet. Sålunda har domstolen tillskrivit de företag som drar fördel av en statlig åtgärd rätten att yttra sig inom ramen för ett förfarande som grundar sig på artikel 86.3 EG (tidigare artikel 90.3 i EG-fördraget), med hänvisning till att det är företagen som är de som direkt drar fördel av den statliga åtgärden, att de uttryckligen åsyftas med åtgärden, att de uttryckligen omnämns i kommissionens beslut och att de ekonomiska konsekvenserna direkt berör dem. Detsamma gäller då kommissionens beslut, såsom i fall av statligt stöd, riktar sig till den berörda staten (domstolens dom av den 12 februari 1992 i de förenade målen C-48/90 och C-66/90, Nederländerna m.fl. mot kommissionen, REG 1992, s. I-565, punkterna 50 och 51).

98 Av detta följer att kommissionen har åsidosatt artikel 88.2 EG och artikel 6.1 i förordning nr 659/1999.

99 Följaktligen godtar förstainstansrätten den andra grunden, och det saknas anledning att pröva anmärkningen avseende åsidosättande av de principer som härleds ur artikel 6 i Europakonventionen.

2. Den tredje och den nionde grunden: Åsidosättande av artikel 87.1 EG och av motiveringsskyldigheten

— Parternas argument

100 Sökandena har gjort gällande att artikel 87.1 EG åsidosätts genom det omtvistade beslutet, i det att de privata investerarna betraktas som stödmottagare även då den ifrågavarande åtgärden inte medför någon konkurrensmässig fördel för dem och inte heller påverkar handeln mellan medlemsstaterna. I enlighet med denna bestämmelse kan endast den näringsidkare betraktas som stödmottagare som på grund av stödet gynnas i förhållande till sina konkurrenter. Undersökningen av vem som är den verkliga stödmottagaren, vilken inte behöver vara densamma som den som åtgärden formellt riktar sig till, innebär sålunda att det måste avgöras vilket företag som i realiteten har dragit ekonomisk fördel i sin kommersiella verksamhet, vilken fördel hotar att snedvrída konkurrensen (domstolens dom av den 21 mars 1991 i mål 303/88, Italien mot kommissionen, REG 1991, s. I-1433, punkt 57; svensk specialutgåva, volym 11, s. I-115).

101 I det förevarande fallet har sökandena gjort gällande att det föreligger en grundläggande skillnad mellan de privata investerarna, som är de som den beviljade skatteförmånen direkt riktar sig till, och det berörda företaget, nämligen CIL, som använder fartyget och som indirekt drar ekonomisk fördel på den ifrågavarande marknaden, och följaktligen är mottagare av det statliga stödet (se, för ett fall där man skiljer mellan den som åtnjuter skatteförmåner och den som åtnjuter ekonomiska fördelar, domstolens dom av den 19 september 2000 i mål C-156/98, Tyskland mot kommissionen, REG 2000, s. I-6857, punkterna 26 och 27). Skatteförmånen är endast ett sätt att genomföra stödet, och inte en reell fördel som snedvrider konkurrensen mellan privata investerare. Alltså förväxlas i det omtvistade beslutet skatteförmånerna, av vilka de privata investerarna, såsom framgår av skäl 35, dragit direkt fördel, med en konkurrensmässig fördel som skulle kunna uppstå som en indirekt följd härav och av vilken endast CIL drar fördel. Den omständigheten att investerarna åtnjuter en skatteförmån innebär inte att de även drar konkurrensmässig fördel på en bestämd marknad och att detta påverkar handeln mellan medlemsstater.

102 Likaså har sökandena gjort gällande att motiveringsskyldigheten åsidosätts genom det omtvistade beslutet då den fördel som påstås ha kommit de privata investerarna till del inte klargjorts däri (domstolens dom av den 24 oktober 1996 i de förenade målen C-329/93, C-62/95 och C-63/95, Tyskland m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. I-5151, punkt 56). Sökandena har härvidlag gjort gällande att kommissionen i det omtvistade beslutet inte har undersökt den ekonomiska fördel som de, utan att ha något som helst ansvar för driften av fartyget, påstås ha åtnjutit, och i detta avseende kritiserat att kommissionen trots detta drar slutsatsen att de är mottagare av stödet av den enkla omständigheten att de åtnjuter vissa skattelättnader på sin beskattningsbara inkomst samt uppger i skäl 39 att även om det är tveksamt om någon av de enskilda privata investerarna kan pekas ut som ansvarig för det illegala stödet, är det icke desto mindre dessa investerare som har dragit fördel av skattelättnaderna och som fortsätter att dra fördel av dem som ägare till ett fartyg som köpts på förmånliga villkor.

103 I det omtvistade beslutet förekommer likaså en motsägelse i motiveringen i det att kommissionen försöker tillskriva de privata investerarna effekterna av de ekonomiska fördelarna, medan dessa i själva verket tillfaller varvet i egenskap av skeppsbyggare, eller CIL, på grund av förvaltningen och driften av fartyget. I skäl 41 i det omtvistade beslutet uppges således att stödet inte kan återkrävas av varvet eftersom detta inte kan hållas ansvarigt för driften av fartyget efter dess leverans. Kort dessförinnan, i skäl 37, framgår att varvet kan betraktas som indirekt stödmottagare i den mån som stödet har givit varvet en beställning som det annars inte skulle ha fått. På samma sätt borde kommissionen ha tillskrivit CIL ansvaret för det påstådda åsidosättandet av OECD:s grundläggande bestämmelser, eftersom detta bolag har ansvar för driften av fartyget. Utifrån detta synsätt kan det inte anses göras klart i det omtvistade beslutet hur den omständigheten att stödet skall krävas åter från de privata investerarna kan medföra att användaren och förvaltaren inte längre skall betraktas som den som drar den slutliga ekonomiska fördelen när fartyget väl har sålts till denna till ett förmånligt pris.

104 Sökandena har vidare gjort gällande att det omtvistade beslutet innebär ett åsidosättande av artikel 87.1 EG och motiveringsskyldigheten då det inte framgår på vilket sätt det aktuella stödet riskerar att påverka konkurrensen och handeln i gemenskapen (domen i det ovannämnda målet *Intermills* mot kommissionen, punkt 38, och domstolens dom av den 13 mars 1985 i de förenade målen 296/82 och 318/82, *Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabriek* mot kommissionen, REG 1985, s. 809, punkterna 22–24; svensk specialutgåva, volym 8, s. 103, och domen i det ovannämnda målet *Tyskland m.fl. mot kommissionen*, punkterna 52 och 53.) Sökandena har i synnerhet påpekat att den marknad på vilken konkurrensen snedvridits och på vilken de privata investerarna gynnats inte identifieras i det omtvistade beslutet. Det framgår alltså inte av det omtvistade beslutet huruvida den relevanta marknaden är den för kryssningstjänster eller den för varor som har samband med kryssningsfartyg. Inte heller framgår det vilken geografisk omfattning marknaden har, om den är global, regional eller lokaliserad till Saint-Pierre-et-Miquelon. Lika litet identifieras, i det omtvistade beslutet, den snedvridning av konkurrensen som här aktualiseras, vilket är en särskilt svår uppgift eftersom Pons-lagen är tillämplig på alla skattskyldiga och eftersom en skatteåtgärd som gagnar alla skattskyldiga på samma sätt inte snedvrider konkurrensen (se meddelande från kommissionen i enlighet med artikel [88].2 i Romfördraget till övriga medlemsstater och övriga berörda parter om stöd beviljat till Spanien för anskaffande av nyttofordon, *Plan Renove Industrial*) (EGT C 266, 1996, s. 10). Pons-lagen kan endast anses selektiv i förhållande till de slutliga förmånstagarna, eftersom den endast till fullo gagnar vissa företag som är etablerade i de franska utomeuropeiska territorierna. Slutligen påverkar de privata investerarnas skattemässiga situation inte på något sätt handeln mellan medlemsstater.

105 Vidare har sökandena konstaterat att i kommissionens beslut 1999/719/EG av den 30 mars 1999 om det statsstöd som Frankrike planerar att bevilja som utvecklingsbistånd för försäljningen av två kryssningsfartyg byggda vid *Chantiers de l'Atlantique* för *Renaissance Financial* som skulle bedriva verksamhet med fartygen i Franska Polynesien (EGT L 292, s. 23) (nedan kallat *Renaissance-beslutet*) förklaras ett stöd som Republiken Frankrike planerade att bevilja i form av skattelättnader för privata investerare inom ramen för Pons-lagen, förenligt med den

gemensamma marknaden. I beslutet nämns likaså skillnaden mellan investerare och företagare eftersom Renaissance Financial, och inte de fysiska personer som investerarna utgjorde, skulle betraktas som den verkliga stödmottagaren. Dessutom uppges i Renaissance-beslutet att för det fall att de villkor som framgår av detta beslut inte uppfylls och i synnerhet om stödet inte skulle visa sig förenligt med artikel 4.7 i sjunde direktivet skulle skeppsvarvet betraktas som den verkliga stödmottagaren. Vad i övrigt beträffar OECD:s kriterier, och särskilt villkoret om den verkliga ägarens hemvist och villkoret att det företag som tar emot stödet inte får vara ett utländskt företags dotterbolag, utpekas de berörda investerarna inte såsom verkliga ägare till fartyget eller såsom stödmottagare vare sig i Renaissance-beslutet, i kommissionens beslut 92/569/EEG av den 31 juli 1992 om ett projekt för stöd från Tyskland till förmån för Cosco (Kina) för köp av fyra containerfartyg (EGT L 367, s. 29) (nedan kallat Cosco-beslutet) eller i beslutet att inleda förfarandet i detta mål.

106 Kommissionen har inledningsvis gjort gällande att Le Levant-transaktionen har genomförts för att de privata investerarna skulle kunna dra fördel av en skatteförmån. Det faktum att det finansiella förfarandet är lagligt enligt fransk rätt utgör i sig inte någon garanti för dess lagenlighet i förhållande till bestämmelserna om statligt stöd. Efter att ha erinrat om att de fall då Pons-lagen tillämpas i fråga om skeppsbyggnad skall anmälas till kommissionen, har kommissionen gjort gällande att på grund av att enmansbolagen inte är skattesubjekt har var och en av de privata investerarna dragit fördelar, inom ramen för inkomstbeskattningen, av skatteavdragen i Pons-lagen för vissa företag som investerar i de franska utomeuropeiska territorierna. Följaktligen verkar det statliga stöd som är resultatet av skatte-lättnaderna i Pons-lagen som ett verksamhetsstöd till de kryssningstjänster som ägarna och användarna av fartyget tillhandahåller.

107 Kommissionen har vidare gjort gällande att det omtvistade beslutet redan i rubriken tydligt uttrycker att det aktuella stödet avser driften av ett kryssningsfartyg för användning i Saint-Pierre-et-Miquelon. Kommissionens bedömning av inslaget av utveckling och de ekonomiska effekterna av Le Levant-transaktionen visar likaså att

det är användningen av kryssningsfartyget och tillhandahållandet av kryssningstjänster som avses i det omtvistade beslutet. Detta framgår även av Pons-lagens själva beskaffenhet och Le Levant-transaktionens särdrag. Kommissionen har likaså betonat att det i det omtvistade beslutet tydligt uttrycks att investerarna, som då var fartygets ägare, erhållit vissa skatteförmåner för att kompensera för de särskilda svårigheter som uppstår i samband med en investering i bygget av ett fartyg. I det förevarande fallet skulle fartyget användas utanför Europa under en period av fem år, varefter fartyget skulle säljas till CIL för ett pris som innebar att stödet överförs till CIL. CIL kan alltså inte betraktas som slutlig stödmottagare förrän fartyget sålts till CIL till ett sålunda förmånligt pris (det omtvistade beslutet, skälen 36, 39 och 40). Slutligen har kommissionen påpekat att ramarna för bedömningen av det aktuella stödet, nämligen artikel 4.7 i sjunde direktivet, anges i skäl 16 i det omtvistade beslutet. Skäl 33 utgör slutsatsen av denna bedömning, nämligen att stödet var oförenligt med de kriterier som föreskrivs i denna bestämmelse. Det förekommer ingen omständighet som gör det möjligt att av denna analys komma fram till att det är skeppsvarvet som skall betraktas som stödmottagare.

- 108 Kommissionen har även gjort gällande att det omtvistade beslutet står i strid med kommissionens tidigare beslutspraxis. Vad beträffar Renaissance-beslutet har kommissionen påpekat att det mycket riktigt rörde sig om ett fall av tillämpning av Pons-lagen och att de franska myndigheterna hade uppgivit för kommissionen att strukturella ingrepp avseende enskilda föreskrevs i den aktuella finansieringsplanen samt att när fartyget hade leasats ut till det användande företaget, så skulle myndigheterna kontrollera att skatteförmånerna hade överförts till företaget genom att de avgifter som detta skulle erlägga sattes ned. Detta beslut hade emellertid fattats på grundval av de uppgifter som medlemsstaten hade tillhandahållit enligt vilka de ifrågavarande investerarna utgjordes av bolag från det franska moderlandet och enligt vilka det tillämpade förfarandet innebar en överföring av skatteförmånen till den redare som använde fartyget. De faktiska omständigheterna var med andra ord inte desamma som de i det ifrågavarande målet. Vad Cosco-beslutet beträffar, har kommissionen påpekat att situationen skiljde sig i grunden från den förevarande, eftersom den kinesiske redaren Cosco hade beställt containerfartyg från tyska skeppsvarv och eftersom det anmälda stödet var avsett att täcka en del av det avtalade priset för de ifrågavarande fartygen.

— Förstainstansrättens bedömning

- 109 Artikel 87.1 EG lyder enligt följande: "Om inte annat föreskrivs i detta fördrag, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna."
- 110 För att ett stöd skall betraktas som sådant statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden förutsätts att alla villkor i nämnda bestämmelse är uppfyllda (domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, kallat Tubemeuse, REG 1990, s. I-959, punkt 25, svensk specialutgåva, volym 10, s. 369, av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2002, s. I-4397, punkt 68, och av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747, punkt 74). Enligt artikel 87.1 EG gäller följande villkor. För det första måste det röra sig om stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel. För det andra måste stödet kunna påverka handeln mellan medlemsstater. För det tredje skall stödet innebära en fördel för mottagaren genom att gynna vissa företag eller viss produktion. För det fjärde skall det snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen.
- 111 Enligt fast rättspraxis skall av motiveringen av ett individuellt beslut som går en enskild emot klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt (domstolens dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 63).
- 112 I det omtvistade beslutet uppges i bedömningen av huruvida stödet är förenligt med den gemensamma marknaden endast att det stöd som beviljats för fartyget Le Levant skall bedömas mot bakgrund av artikel 4.7 i sjunde direktivet "eftersom det

rör sig om ett stöd till skeppsbyggnad som år 1996 beviljades som utvecklingsstöd inom ramen för en stödordning (Pons-lagen) som godkändes 1992” (skäl 16). Även om stödet uppfyller de kriterier för utvecklingsstöd som uppställts av OECD och för vilka kommissionen redogjorde i skrivelsen till medlemsstaterna av den 3 januari 1989 (skälen 18, 19 och 21), innehar det enligt beslutet ändå inte något verkligt inslag av utveckling (skälen 20 och 22–33). Följaktligen förklarar kommissionen i det omtvistade beslutet att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden.

- 113 Kommissionen prövade i det omtvistade beslutet dock inte på vilket sätt de villkor som uppställs i artikel 87.1 EG för att slå fast att stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden var uppfyllda i det förevarande fallet.
- 114 Förstainstansrätten erinrar om att det är absolut nödvändigt att villkoren i artikel 87.1 EG är uppfyllda för att ett statligt stöd skall kunna anses oförenligt med den gemensamma marknaden. Om det aktuella stödet är förenligt med den gemensamma marknaden på grund av att inte alla villkor i artikel 87.1 EG är uppfyllda, är sjunde direktivet — som antagits på grundval av artikel 87.3 e EG — nämligen inte tillämpligt, eftersom detta direktiv oundvikligen förutsätter att det aktuella stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 87.1 EG.
- 115 Vad för det första beträffar villkoret i artikel 87.1 EG beträffande påverkan på handeln mellan medlemsstaterna, framgår det av det omtvistade beslutet att det aktuella stödet rör driften av ett fartyg för användning i Saint-Pierre-et-Miquelon (rubriken samt skäl 5).
- 116 Det skall emellertid erinras om att Saint-Pierre-et-Miquelons är ett franskt regionalt territorium i Nordatlanten i höjd med Newfoundlands kuster. Det rör sig om ett av de ”utomeuropeiska departementen och territorierna”, vilka inte utgör del av gemenskapens territorium.

- 117 I total avsaknad av förklaring på denna punkt kan man utifrån det omtvistade beslutet inte förstå hur det beviljade stödet inom ramen för Le Levant-transaktionen skulle kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna i enlighet med artikel 87.1 EG.
- 118 Vad därefter beträffar villkoret att stödet ger mottagaren en fördel och gynnar vissa företag eller viss produktion, framgår av det omtvistade beslutet att även om de direkta stödmottagarna var de privata investerarna, var stödets effekter på konkurrensen att CIL kunde använda fartyget på förmånliga villkor från Saint-Pierre-et-Miquelon (artikel 1 och skäl 5).
- 119 Eftersom skeppsvarvet inte åtnjöt stödet direkt (skäl 37), de privata investerarna i det omtvistade beslutet endast betraktas såsom ägare av ett fartyg som sedermera hyrdes ut till CIL (skäl 5), och CIL, som använder nämnda fartyg på förmånliga villkor, inte anses vara stödmottagare på detta stadium och följaktligen inte kan anses ansvarigt för återbetalningen därav (skäl 40), uppkommer emellertid frågan på vilket sätt den omständigheten att investerarna tack vare skattelättnader finansierar byggnationen av en båt innebär fördelar för dem som kan gynna vissa företag eller viss produktion
- 120 Eftersom kommissionen inte prövar hur de privata investerarnas åtnjutande av skatteförmåner utgör en konkurrensfördel i den mening som avses i artikel 87.1 EG, trots att CIL ansågs åtnjuta samma konkurrensfördel i det omtvistade beslutet, går det inte att utifrån det omtvistade beslutet förstå hur de privata investerarna gynnas av det aktuella stödet.
- 121 Inte heller ges det genom, det omtvistade beslutet någon förklaring till hur de privata investerarnas uthyrning av båten till CIL kan innebära att en eventuell konkurrensfördel överförs från de privata investerarna till användaren av fartyget.

- 122 För övrigt skall det härvidlag påpekas att det omtvistade beslutet skiljer sig från den lösning som kommissionen tillämpade i Renaissance-beslutet. I detta ärende förklarade kommissionen att ett stöd som Frankrike beviljat i form av skatteförmåner i enlighet med Pons-lagen för byggnationen av två kryssningsfartyg, som Renaissance Financial skulle använda i Franska Polynesien var förenligt med den gemensamma marknaden. Det finansiella upplägget liknade det som användes i det förevarande fallet i det att de privata investerarna likaså här skulle förvärva fartygen för att sedan hyra ut dem till Renaissance Financial. Detta bolag skulle i sin tur använda fartygen under fem år i Franska Polynesien. I Renaissance-beslutet ansåg emellertid kommissionen att den fördel som stödet innebar överfördes från de privata investerarna till fartygets användare, vilken ansågs vara den egentlige stödmottagaren i och med att denne hyrde fartygen och hade förbundit sig att köpa fartygen vid slutet av femårsperioden.
- 123 När det sedan gäller villkoret att stödet skall snedvrída eller hota att snedvrída konkurrensen, konstaterar förstainstansrätten — i likhet med vad som medgetts av kommissionen vid förhandlingen — att det omtvistade beslutet inte innehåller några uppgifter om hur eller på vilken marknad konkurrensen påverkas eller riskerar att påverkas av stödet.
- 124 Att någon bedömning inte gjorts i detta avseende framgår särskilt tydligt av skäl 31 i det omtvistade beslutet där kommissionen påpekar att det inte var nödvändigt för att bedöma stödets förenlighet med den gemensamma marknaden att ta hänsyn till de påståenden som inkommit från de franska myndigheterna den 14 juni 2000. De franska myndigheterna gjorde där gällande att fartyget Le Levant hade ett positivt kommersiellt inflytande på Saint-Pierre-et-Miquelon, eftersom ett flertal sjöfartsbolag uttryckligen planerar att anlöpa Saint-Pierre-et-Miquelon. Kommissionen stöder sin bedömning att det inte var nödvändigt att ta hänsyn till dessa påståenden på att de franska myndigheterna inte kvantifierat dessa påstådda effekter och att det förmodligen inte heller var möjligt att göra det, samt att påståendet inte direkt rörde aspekten "utveckling" av Le Levant-transaktionen. Kommissionen har sålunda underlåtit att undersöka uppgifterna rörande en eventuell kryssningsmarknad i denna skärgård eller någon annanstans där konkurrensen hade kunnat snedvridas på grund av stödet.

- 125 Det framgår följaktligen inte av det omtvistade beslutet på vilket sätt det aktuella stödet uppfyller tre av de fyra krav som fastställs i artikel 87.1 EG för att ett stöd skall anses oförenligt med den gemensamma marknaden.
- 126 Dessutom skall det påpekas att stödet beviljats på grundval av en skatteordning — Pons-lagen — enligt vilken skattelättnader beviljas för investeringar som görs i de franska utomeuropeiska departementen och territorierna, och att kommissionen lämnade sitt samtycke till denna skatteordning år 1992 (skälen 5 och 16).
- 127 I det pressmeddelande angående Pons-lagen som kommissionen offentliggjorde den 23 december 1992 uppgavs att kommissionens bedömning grundade sig ”på den socio-ekonomiska situationen i de franska utomeuropeiska departementen vilken motiverar deras upprätthållande i de områden som skulle kunna bli föremål för undantaget i artikel 92.3 a i EG-fördraget (nu artikel 87.3 e EG)”. Undantaget avser stöd som ges för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning.
- 128 Det framgår alltså inte heller av det omtvistade beslutet varför kommissionen inte skulle kunna behandla det aktuella stödet på samma sätt som stöden i tidigare beslut där kommissionen beslutat att inte göra invändningar mot de skatteåtgärder som föreskrivs i Pons-lagen, särskilt som det handlar om investeringar i produktioner inom turistsektorn i Saint-Pierre-et-Miquelon.
- 129 Det skall för övrigt understrykas att kommissionens tidigare praxis visar att i andra beslut om stöd till skeppsbyggnad har kommissionen undersökt om villkoren i artikel 87.1 EG var uppfyllda (Cosco-beslutet, kommissionens beslut 1999/657/EG av den 3 mars 1999 om det stöd i form av utvecklingsbistånd till Indonesien som

Tyskland lämnat i samband med byggandet av två mudderverk vid Volkswerft Stralsund och försäljning av dessa till Pengerukan (Rukindo) (EGT L 259, s. 19), och kommissionens beslut 1999/675/EG av den 8 juli 1999 om det statliga stöd Förbundsrepubliken Tyskland beviljat till förmån för Kvaerner Warnow Werft GmbH (EGT L 274, s. 23).

¹³⁰ Särskilt i Cosco-beslutet undersökte kommissionen stödet, inte bara utifrån artikel 4.7 i sjunde direktivet utan även utifrån artikel 87.1 EG. I detta ärende var det fråga om ett utvecklingsstöd som tyska regeringen avsåg att bevilja Folkrepubliken Kina i form av en kredit för finansieringen av containerfartyg. Dessa fartyg skulle användas av Cosco, ett bolag med säte i Beijing. Skeppsbyggnationen skulle utföras i Tyskland av tyska skeppsvarv. I Cosco-beslutet kom kommissionen till den slutsatsen att stödet snedvred eller hotade ett snedvrida konkurrensen på den gemensamma marknaden och påverkade handeln mellan medlemsstaterna, såväl inom skeppsbyggnadssektorn som inom sektorn för sjötransport, på sätt som stred mot det gemensamma intresset i den mening som avses i artikel 87.1 EG.

¹³¹ Av allt det ovan sagda framgår att det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat, vilket innebär att förstainstansrätten inte ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt.

¹³² Följaktligen godtar förstainstansrätten även den nionde grunden. Eftersom kommissionen åsidosatt sin motiveringsskyldighet enligt artikel 253 EG, skall det omtvistade beslutet ogiltigförklaras. Det saknas därvid anledning att pröva sökandenas övriga anmärkningar och grunder.

Sökandenas och kommissionens möjligheter att lägga vissa dokument som bifogats ansökan till grund för sin talan

— Parternas argument

- 133 Kommissionen har gjort gällande att sökandena inte får lägga faktiska omständigheter som inte var processmaterial i det administrativa förfarandet till grund för sin talan vid förstainstansrätten (förstainstansrättens dom av den 6 oktober 1999 i mål T-110/97, Kneissl Dachstein mot kommissionen, REG 1999, s. II-2881, punkt 102), allt under det att den påpekat att sökandenas deltagande i nämnda förfarande är föremål för prövning i samband med saken i det förevarande målet. Kommissionen har gjort gällande att dessa faktiska omständigheter är överflödiga försåvitt de endast upprepar de omständigheter som framkommer av handlingar som utgjorde del av det administrativa förfarandet, och att dessa faktiska omständigheter skall avvisas försåvitt de inte utgjorde del av det administrativa förfarandet. I enlighet härmed får sökanden inte lägga följande handlingar till grund för sin talan i domstolsförfarandet: bankens och CIL:s begäran om auktorisation för Le Levant-transaktionen den 19 augusti 1996, franska finansdepartementets beslut av den 26 november 1996 att bevilja transaktionen, kommissionens attestering och anteckning om franska börstransaktioner av den 3 december 1996, protokollet över överenskommelsen mellan banken och CIL av den 9 december 1996, CIL:s uppdrag att driva fartyget, de löften om att sälja och köpa som utväxlats mellan banken och CIL, och de löften om att köpa och sälja som utväxlats mellan enmansbolagen och banken.
- 134 Kommissionen anser likväl att den för sin del har rätt att stödja sig på dessa handlingar för att påvisa att sökandenas påståenden i ansökan är ogrundade, och att förstainstansrätten får beakta dessa.
- 135 Sökandena har gjort gällande att kommissionens resonemang förutsätter att det administrativa förfarandet är öppet och rättvis, vilket inte har varit fallet i förevarande mål. Dessutom är det nödvändigt att de handlingar som kommissionen

nämnt prövas inom ramen för talan, eftersom de hör samman med de grunder som åberopats till stöd för ogiltigförklaring av beslutet. Dessutom avser dessa handlingar och de uppgifter som framgår där inte det administrativa förfarandet utan Le Levant-transaktionen, och de gör det möjligt att identifiera de metodfel som kommissionen begått.

— Förstainstansrättens bedömning

¹³⁶ Av fast rättspraxis framgår att i ett mål om ogiltigförklaring enligt artikel 230 EG måste rättsaktens lagenlighet bedömas i förhållande till de faktiska och rättsliga omständigheter som rådde den dag då rättsakten antogs. I synnerhet kommissionens bedömningar skall prövas enbart mot bakgrund av de upplysningar som kommissionen hade tillgång till när den gjorde bedömningarna (dom av den 3 oktober 2002 i det ovannämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 34; förstainstansrättens dom av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-371/94 och T-394/94, British Airways m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. II-2405, punkt 81, domen i det ovannämnda målet Kneissl Dachstein mot kommissionen, punkt 47, och förstainstansrättens dom av den 11 maj 2005 i de förenade målen T-111/01 och T-133/01, Saxonia Edelmetalle mot kommissionen, REG 2005, s. II-1579, punkt 67).

¹³⁷ Frågan huruvida de omtvistade handlingarna får åberopas är inte längre aktuell i det förevarande fallet eftersom förstainstansrätten har beslutat att ogiltigförklara det omtvistade beslutet på grund av brister i förfarandet och bristande motivering.

¹³⁸ I vart fall har förstainstansrätten vid prövningen av den andra grunden slagit fast att kommissionen har åsidosatt sina skyldigheter och att den inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att ge sökandena tillfälle att yttra sig inom ramen för det formella granskningsförfarandet, såsom föreskrivs i artikel 88.2 EG.

139 Följaktligen hade sökandena rätt att lägga de omtvistade handlingarna till grund för sin talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och kommissionen hade möjlighet att bestrida argumenten inom ramen för domstolsförfarandet. Förstainstansrätten kan emellertid endast bedöma dessa handlingar inom de gränser som föreskrivs för rättens behörighet. Även om handlingarna innehåller uppgifter om faktiska omständigheter som skulle kunna tala emot de faktiska omständigheter som kommissionen hade tillgång till under det administrativa förfarandet och som legat till grund för det omtvistade beslutet, kan förstainstansrätten inte ersätta kommissionens bedömning av vilken ekonomisk eller juridisk betydelse som dessa omständigheter skulle kunna ha fått för kommissionens analys med sin egen bedömning. Om förstainstansrätten bedömer dessa omständigheter på detta sätt, innebär det att rätten, såsom kommissionen med rätta har gjort gällande i sitt yttrande (svaromålet, punkt 110) gör en egen bedömning och drar sin egen slutsats av de nya åberopade omständigheterna, i stället för att bedöma det omtvistade beslutets lagenlighet. Detta är emellertid inte förstainstansrättens uppgift. Om gemenskapsdomstolen inte kan ersätta den bedömning av omständigheterna som gjorts av den institution som fattat beslutet med sin egen bedömning, och framför allt inte på det ekonomiska planet (domstolens dom av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, *Matra mot kommissionen*, REG 1993, s. I-3203; svensk specialutgåva s. I-213, punkt 23, och förstainstansrättens dom av den 15 juni 2000 i de förenade målen T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 och T-23/98, *Alzetta m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2319, punkt 130), kan den ännu mindre göra en alldeles ny bedömning utifrån omständigheter som inte utgjorde processmaterial under det administrativa förfarandet vid kommissionen.

Rättegångskostnader

140 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom kommissionen har tappat målet, skall kommissionen bära sin rättegångskostnad och ersätta sökandenas rättegångskostnader, inklusive de kostnader som hänför sig till det interimistiska förfarandet.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

- 1) **Kommissionens beslut 2001/882/EG av den 25 juli 2001 om ett statligt stöd som genomförts av Frankrike i form av utvecklingsstöd till kryssningsfartyget "Le Levant", som byggts av Alstom Leroux Naval och är avsett att användas i Saint-Pierre-et-Miquelon ogiltigförklaras.**
- 2) **Kommissionen skall bära sin rättegångskostnad och ersätta sökandenas rättegångskostnader, inklusive de kostnader som hänför sig till det interimistiska förfarandet.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 februari 2006.

E. Coulon

B. Vesterdorf

Justitiesekreterare

Ordförande

Innehållsförteckning

Tillämpliga bestämmelser	II - 273
Pons-lagen och kommissionens beslut att inte göra invändningar i enlighet med artiklarna 87 EG och 88 EG	II - 273
Rådets direktiv 90/684/EEG om stöd till varvsindustrin	II - 274
Bestämmelser avseende det administrativa förfarandet	II - 275
Bakgrund till tvisten samt förfarandena	II - 277
Beskrivning av Le Levant-transaktionen	II - 277
Det administrativa förfarandet	II - 278
Det omtvistade beslutet	II - 280
Domstolsförfarandena	II - 282
Parternas yrkanden	II - 286
Rättslig bedömning	II - 287
Huruvida talan kan tas upp till sakprövning beträffande vissa sökande	II - 287
1. De fullmakter som utställts för att företräda vissa enmansbolag	II - 287
— Parternas argument	II - 287
— Förstainstansrättens bedömning	II - 288
2. De fullmakter som utställts av vissa fysiska personer i eget namn	II - 289
— Parternas argument	II - 289
— Förstainstansrättens bedömning	II - 290
Prövning i sak	II - 291
1. Den andra grunden	II - 292
— Parternas argument	II - 292
— Förstainstansrättens bedömning	II - 295
	II - 317

2. Den tredje och den nionde grunden: Åsidosättande av artikel 87.1 EG och av motiveringsskyldigheten	II - 302
— Parternas argument	II - 302
— Förstainstansrättens bedömning	II - 307
Sökandenas och kommissionens möjligheter att lägga vissa dokument som bifogats ansökan till grund för sin talan	II - 313
— Parternas argument	II - 313
— Förstainstansrättens bedömning	II - 314
Rättegångskostnader	II - 315